

พระบรมราโชวาท

การควบคุมและตรวจสอบเงินแผ่นดินเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะเงินแผ่นดินนั้นคือเงินของประชาชนทั้งชาติ ผู้ทำงานจึงต้องกำหนด แน่ใจอยู่เป็นนิตย์ที่จะปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบของตน ด้วยความ อุตสาหะพยายาม ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ระมัดระวังอย่างเต็มที่ เพื่อมิให้เกิดความพลั้งพลาดเสียหาย และให้มั่นใจได้ว่า การใช้จ่ายเงินของแผ่นดินได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ และบังเกิดผลเป็นประโยชน์ เต็มเม็ดเต็มหน่วย

พระตำหนักจักรลดาโรฐาน

วันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒

คำนิยาม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชน การให้บริการแก่ประชาชน รวมถึงการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ ซึ่งการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในภารกิจหลักดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานที่เป็นระบบและได้มาตรฐาน

ขอชื่นชมสำนักงานตรวจสอบภายใน ที่ได้ริเริ่มจัดทำแนวปฏิบัติการตรวจสอบกิจกรรมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งนอกจากจะเป็นคู่มือสำหรับผู้ตรวจสอบภายในใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของสถานตำรวจซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้มีมาตรฐานแล้ว ผลการตรวจสอบจะเป็นข้อมูลสำคัญของผู้บริหารเพื่อประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาและปรับปรุงสถานตำรวจให้สอดคล้องกับบริบทที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักงานตรวจสอบภายใน จะต้องพึงตระหนักว่ากระบวนการตรวจสอบอย่างมีมาตรฐาน คือ หัวใจของการประสบความสำเร็จในภารกิจ จึงให้มีการพัฒนาจัดทำแนวทางปฏิบัติการตรวจสอบกิจกรรมอื่นในมิติที่เกี่ยวข้องกับภารกิจหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นรากฐานการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานตลอดจนสร้างคุณค่าเพิ่มให้แก่ทุกหน่วยงาน นำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติคือ เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน

พลตำรวจเอก

(วัชรพล ประสารราชกิจ)

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รักษาราชการแทน

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

บทนำ

การจัดทำแนวปฏิบัติการตรวจสอบกิจกรรมการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเล่มนี้ วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานกิจกรรมป้องกันปราบปรามอาชญากรรมว่ามีการดำเนินการเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ คู่มือแนวทาง และสั่งการสำนักงานตำรวจที่เกี่ยวข้อง มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลบรรลุถึงเป้าหมาย และปรากฏผลลัพธ์จากการปฏิบัติงานอย่างไร พร้อมทั้งเพื่อทราบและรวบรวมปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน เพื่อหาแนวทางแก้ไขในแต่ละกรณี ส่งผลต่อประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและประชาชน

คณะทำงานได้รวบรวมและศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกิจกรรมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม จากประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี คู่มือการปฏิบัติงานของตำรวจสายตรวจ คู่มือยุทธวิธีตำรวจพื้นฐาน คู่มือการจู่โจม ล้อมจับ คู่มือการขับรถไล่ติดตาม คู่มือการเจรจาต่อรองช่วยเหลือตัวประกัน สั่งการสำนักงานตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ คดีอาญา และคดีต่างๆ ในระบบ POLIS รวมทั้งการแบ่งคดีอาญาเป็น ๕ กลุ่ม การจัดทำนาฬิกาอาชญากรรมของสถานีตำรวจตลอดจนคู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน และส่วนที่ชี้ให้เห็นในภาพรวมของกิจกรรมอีกส่วนหนึ่งโดยได้รับคำแนะนำจาก พลตำรวจโท สุชีพ หนูนาง ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจสอบภายใน พลตำรวจตรี กรรินทร์ อินทร์แก้ว พลตำรวจตรี อนันต์ โตสงวน รองผู้บัญชาการสำนักงานตรวจสอบภายใน และ พลตำรวจตรี ทิณภัทร ภูมิรินทร์ รองผู้บัญชาการสำนักงานงบประมาณและการเงิน ในฐานะที่ท่านมีประสบการณ์จากการปฏิบัติหน้าที่ที่หน่วยงานต่างๆ ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หลังจากศึกษาข้อมูลข้างต้นแล้ว นำมาจัดทำเป็นแผนภาพขั้นตอนการปฏิบัติงานฯ และแผนการปฏิบัติงาน (Engagement Plan), แนวทางการตรวจสอบ, กระดาษทำการสอบทานการปฏิบัติงานการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม (ICQ : Internal control Questionair)และแบบสอบถาม (Questionair) ตามแนวปฏิบัติการตรวจสอบของกรมบัญชีกลาง

คณะทำงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแนวปฏิบัติการตรวจสอบเล่มนี้ นอกจากผู้ตรวจสอบภายในใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบกิจกรรมการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมแล้ว ยังเป็นสื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด้วยอีกส่วนหนึ่ง

สำนักงานตรวจสอบภายใน

๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

สารบัญ

ส่วนที่ ๑	กิจกรรมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม	๑-๑๘
ส่วนที่ ๒	การตรวจสอบกิจกรรมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม	๑๙-๒๑
๒.๑	กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	๒๒
๒.๒	กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบกิจกรรมการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรม	๒๓-๓๘
๒.๓	แผนการปฏิบัติงาน (Engagement Plan)	๓๙-๔๑
๒.๔	แบบสอบถามการปฏิบัติงานการป้องกันปราบปราม อาชญากรรม	๔๒-๘๙
๒.๕	แบบและวิธีการตรวจผลการปฏิบัติงาน	๙๐-๑๐๒
๒.๖	แบบสำรวจความพึงพอใจของประชาชน ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	๑๐๓-๑๐๕

บรรณานุกรม

ส่วนที่ ๑

กิจกรรมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

ส่วนที่ ๑ กิจกรรมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

ส่วนที่ ๑ กิจกรรมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

๑. ความหมายและความสำคัญ

กิจกรรมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

เป็นกิจกรรม/ภารกิจหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงาน และใช้จ่ายเงินงบประมาณมากที่สุด ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทยจำเป็นต้องยกระดับขีดความสามารถด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเพิ่มขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

กิจกรรมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่ งานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันมิให้มีการกระทำความผิด การเกิดเหตุร้ายหรือเหตุรุนแรง อันเป็นการรบกวนความสงบสุขของประชาชนหรือความสงบเรียบร้อยของสังคม การระงับ ปราบปราม เมื่อมีการกระทำความผิด หรือเกิดเหตุร้าย เหตุรุนแรง การจับกุมผู้กระทำความผิด การรักษาร่องรอยพยานหลักฐานและสถานที่เกิดเหตุ การให้ความช่วยเหลือและบริการประชาชน

กิจกรรมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แบ่งเป็น ๒ ด้าน

๑.๑ ด้านการป้องกันอาชญากรรม หลักการของการป้องกัน คือ

๑.๑.๑ ป้องกันมิให้มีอาชญากรรมเกิดขึ้นในท้องที่ที่รับผิดชอบ

พล.ต.อ.วัชรพล ประสารราชกิจ รรท. ผบ.ตร. เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ เรื่อง อาชญากรรมสิ่งแวดล้อมกับความมั่นคง : บทบาทใหม่ของ SOMTC ณ โรงแรมรอยัลธิดา เซอร์เก้น เมื่อวันที่ ๒๓ เม.ย. ๕๗

สำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑.๑.๒ หากมีเหตุเกิดขึ้นจะต้อไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง ความรุนแรงวัดได้จากการสูญเสียชีวิต บาดเจ็บ ความเสียหายต่อทรัพย์สิน กระทบกระเทือนต่อจิตใจของประชาชน กล่าวคือ จะต้องยับยั้งไม่ให้เกิดความรุนแรง อันได้แก่ มาถึงจุดที่เกิดเหตุในเวลาอันสั้น มีความรู้ มียุทธวิธีในการยับยั้งไม่ให้เกิดความรุนแรง

๑.๑.๓ กระทำการมิให้เกิดการลุกลามขยายวงของความเสียหายออกไป

๑.๑.๔ สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ ควบคุมสถานการณ์ให้สู่ความปกติได้

๑.๑.๕ สามารถเยียวยาแก้ไขให้กลับมาสู่สภาพเดิม หรือใกล้เคียงกับสภาพเดิม

หลักการและเทคนิคของการป้องกันอาชญากรรม ได้แก่ การแสดงตัว ปรากฏตัว การตรวจค้น การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน การสร้างแหล่งข้อมูล การนำข้อมูลมาใช้ การวางแผน เป็นต้น

๑.๒ ด้านการปราบปรามอาชญากรรม

หมายถึง มีอาชญากรรมหรือมีเหตุเกิดขึ้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเป็นผู้ใช้อำนาจและหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยอันได้แก่ การถามชื่อ (ป.อาญา ม. ๓๖๓) การออกคำสั่ง (ป.อาญา ม. ๓๖๘) ต่อสู้หรือขัดขวางเจ้าพนักงานเป็นความผิด (ป.อาญา ม.๑๓๘) ข่มขืนใจ เจ้าพนักงานเป็นความผิด (ป.อาญา ม.๑๓๙) นอกจากนี้ ยังมีอำนาจตรวจค้น ตัวบุคคล ยานพาหนะ จับกุม การควบคุม การควบคุมตัวส่งไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน การยึดไว้เพื่อตรวจสอบซึ่งทรัพย์สินที่มีไว้ ได้มา ได้ใช้ เพื่อใช้ในการกระทำความผิด การรับแจ้งเหตุ การรับคำร้องทุกข์^๑

^๑สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๒๕๕๓). คู่มือการปฏิบัติงานของสายตรวจ หน้า ๒

เทคนิค วิธี การปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม จำเป็นต้องมีเทคนิค วิธีการหรือเครื่องมือต่างๆ ช่วยในการดำเนินการ เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานส่งผลประโยชน์ต่อประชาชนได้มากที่สุด เช่น

- การวิเคราะห์อาชญากรรม (Crime Analysis)

โดยการจัดทำเครื่องมือการทำงานที่เรียกว่า “นาฬิกาอาชญากรรม” ติดอยู่ข้างบอร์ดในห้องปฏิบัติการป้องกันปราบปรามบนสถานี เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวางแผนวิเคราะห์ข้อมูลการเกิดเหตุ สถานที่เกิดเหตุ ประเภทและชนิดของคดีสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มาก

- การจัดประเภทคดีอาญา

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เดิมมีฐานะเป็น “กรมตำรวจ” สังกัด “กระทรวงมหาดไทย” ได้กำหนดให้มีการแบ่งคดีอาญาที่เกิดขึ้นออกเป็น ๕ กลุ่ม โดยเน้นคดีกลุ่มที่มีความสำคัญ อันส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยในสังคมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นเกณฑ์เพื่อประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รวมไปถึงผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้พิจารณาคดีอาญาแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ คดีประเภทอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ประกอบด้วยความผิดในข้อกล่าวหาดังต่อไปนี้

- ๑) ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา
- ๒) ปล้นทรัพย์
- ๓) ชิงทรัพย์ (ทั้งได้รับบาดเจ็บและไม่บาดเจ็บ)
- ๔) วางเพลิง
- ๕) ลักพาเรียกค่าไถ่

กลุ่มที่ ๒ คดีประเภทที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ประกอบด้วยความผิดในข้อกล่าวหาดังต่อไปนี้

- ๑) ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา
- ๒) ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา
- ๓) กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย
- ๔) พยายามฆ่า
- ๕) ทำร้ายร่างกาย
- ๖) ข่มขืนกระทำชำเรา

กลุ่มที่ ๓ คดีประเภทที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ประกอบด้วยความผิดในข้อกล่าวหาดังต่อไปนี้

- ๑) ลักทรัพย์
- ๒) วิ่งราวทรัพย์
- ๓) ริดเอาทรัพย์
- ๔) กรรโชกทรัพย์
- ๕) ชิงทรัพย์ (ทั้งได้รับบาดเจ็บและไม่บาดเจ็บ)
- ๖) ปล้นทรัพย์
- ๗) รับของโจร
- ๘) ทำให้เสียทรัพย์

กลุ่มที่ ๔ คดีประเภทคดีที่น่าสนใจประกอบด้วยความผิดในข้อกล่าวหาดังต่อไปนี้

- ๑) โจรกรรมรถจักรยานยนต์
- ๒) โจรกรรมรถยนต์
- ๓) โจรกรรมโค-กระบือ
- ๔) โจรกรรมเครื่องมือการเกษตร
- ๕) ปล้น-ชิงทรัพย์รถยนต์โดยสาร
- ๖) ปล้น-ชิงทรัพย์รถแท็กซี่
- ๗) ข่มขืนและฆ่า
- ๘) ลักพาเรียกค่าไถ่
- ๙) ฉ้อโกงทรัพย์
- ๑๐) ยักยอกทรัพย์

กลุ่มที่ ๕ คดีประเภทที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ประกอบด้วยความผิดในข้อกล่าวหา ดังต่อไปนี้

- ๑) พ.ร.บ.อาวุธปืน แบ่งเป็น - อาวุธปืนธรรมดา - อาวุธปืนสงคราม - วัตถุระเบิด
- ๒) พ.ร.บ.การพนัน แบ่งเป็น - การพนันทั่วไป - การพนันสลากกินรวบ
- ๓) พ.ร.บ.ยาเสพติด แบ่งเป็น - เฮโรอีน - ฟีน - กัญชา - สารระเหย - ยาบ้า - พืชกระท่อม
- ๔) พ.ร.บ.ปราบการค้าประเวณี
- ๕) พ.ร.บ.สถานบริการ
- ๖) พ.ร.บ.โรงแรม
- ๗) มีหรือเผยแพร่วัตถุลามกอนาจาร

ผู้บังคับบัญชาระดับสูงสามารถนำข้อมูลสถิติคดีอาญา ๕ กลุ่ม ใช้ในการประชุมกำหนดแนวทางการป้องกันเหตุต่างๆ โดยทำการวิเคราะห์และนำสถิติมาเปรียบเทียบ เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้มีผลเป็นรูปธรรมสูงสุด เพื่อให้พี่น้องประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

๒. วัตถุประสงค์ กิจกรรมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ในพื้นที่รับผิดชอบ และติดต่อประสานงานกับส่วนราชการอื่นและประชาชนอย่างใกล้ชิด

๓. กฎหมาย ระเบียบ คู่มือ แนวทางการปฏิบัติ

การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ คู่มือ แนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

๓.๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

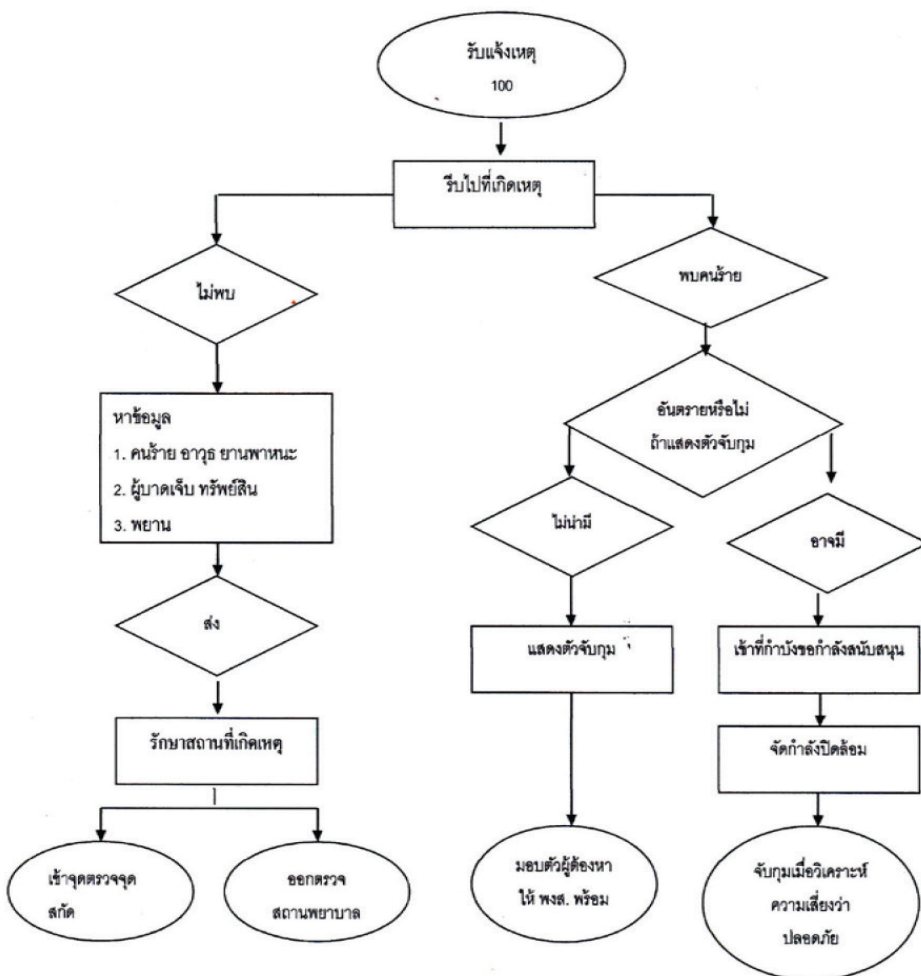
๓.๒ ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี

๓.๓ คู่มือและแนวทางการปฏิบัติงานต่างๆ เช่น คู่มือการปฏิบัติงานของ ตำรวจสายตรวจ คู่มือยุทธวิธีตำรวจพื้นฐาน คู่มือการจู่โจมล้อมจับ คู่มือการขับรถไล่ติดตาม คู่มือการเจรจาต่อรองช่วยเหลือตัวประกัน สิ่งการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ คดีอาญา และคดีต่างๆ ใน ระบบ POLIS

ซึ่งได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติทั้งในรูปแบบของการอธิบาย ความและหรือแผนภาพของแต่ละกรณี เช่น การตรวจสอบรถและบุคคลต้องสงสัย เหตุอุกฉกรรจ์เกี่ยวกับทรัพย์ (เหตุ ๑๐๐) เหตุประทุษร้ายต่อร่างกาย (เหตุ ๒๐๐) เหตุพยายามฆ่าตัวตาย เหตุจับตัวประกัน เหตุเพลิงไหม้ เหตุต้องสงสัยวัตถุระเบิด (เหตุ ๕๐๐) เหตุข่มขืนประทุษร้าย และเหตุนักเรียนวิวาทกัน (เหตุ ๖๐๐) ปรากฏตาม แผนภาพ ดังนี้

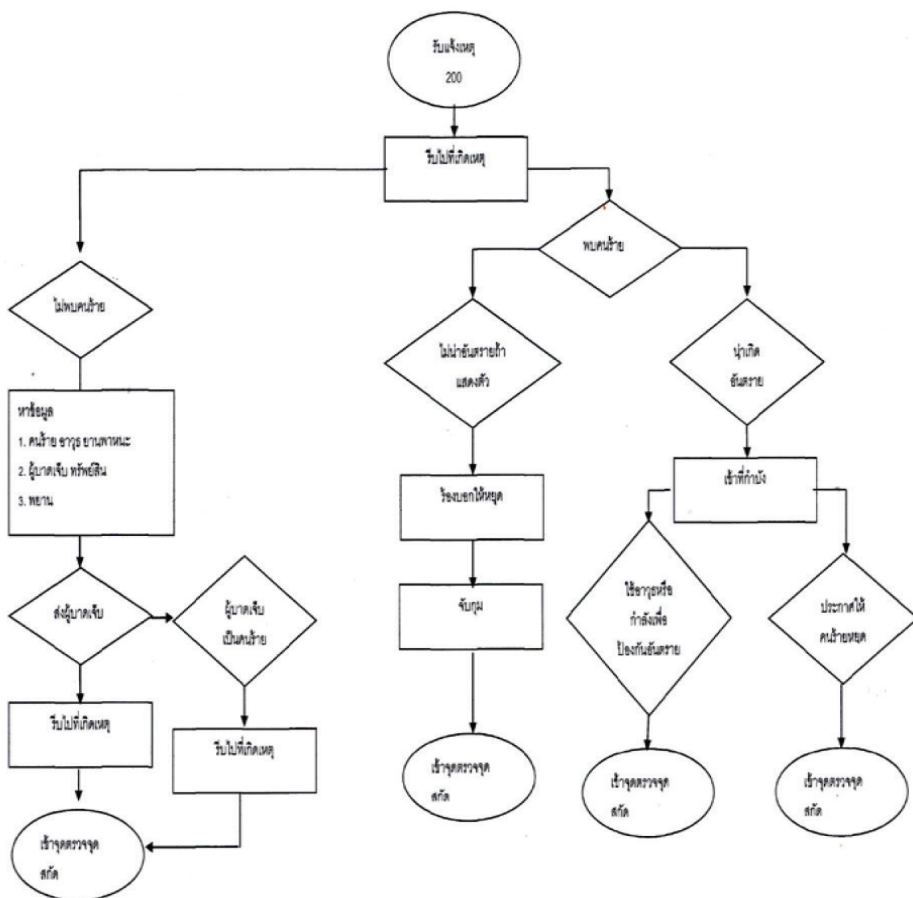
ผังสรุปการปฏิบัติของตำรวจสายตรวจ
เหตุอุกฉกรรจ์เกี่ยวกับทรัพย์สิน (เหตุ ๑๐๐)

รูปที่ ๑ เหตุอุกฉกรรจ์เกี่ยวกับทรัพย์สิน *

เหตุประทุษร้ายต่อร่างกาย (เหตุ ๒๐๐)

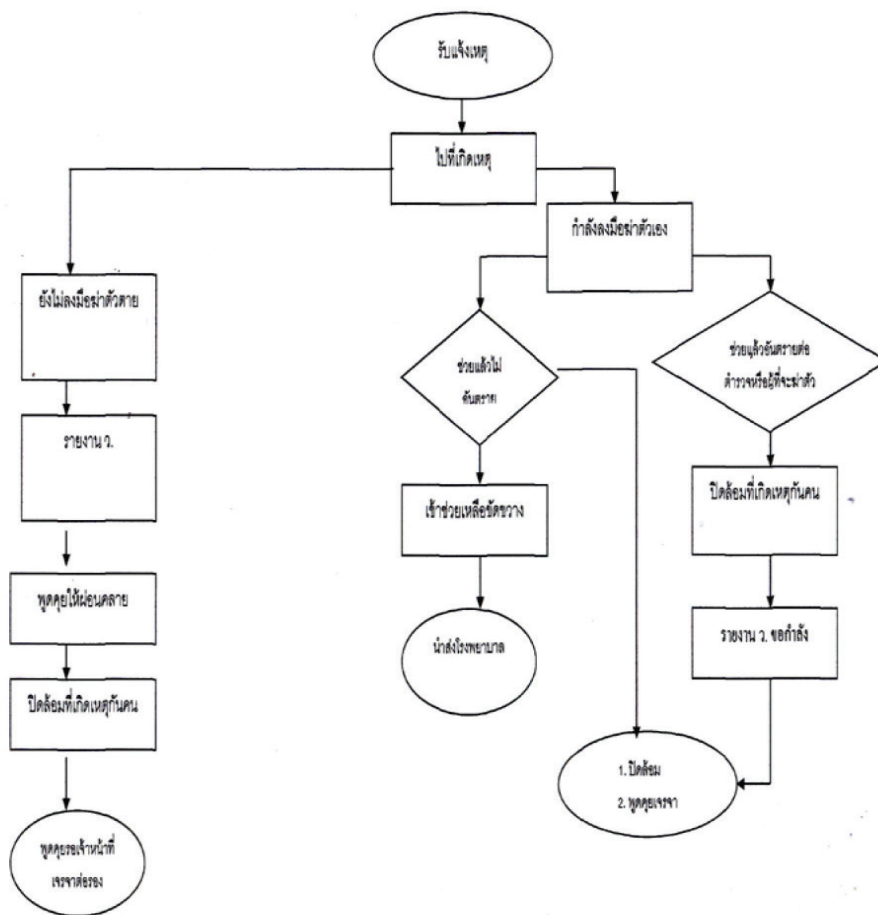

รูปที่ ๒ เหตุประทุษร้ายต่อร่างกาย*

*สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๒๕๕๓). คู่มือการปฏิบัติงานของสายตรวจ หน้า ๕๐

เหตุพยายามฆ่าตัวตาย

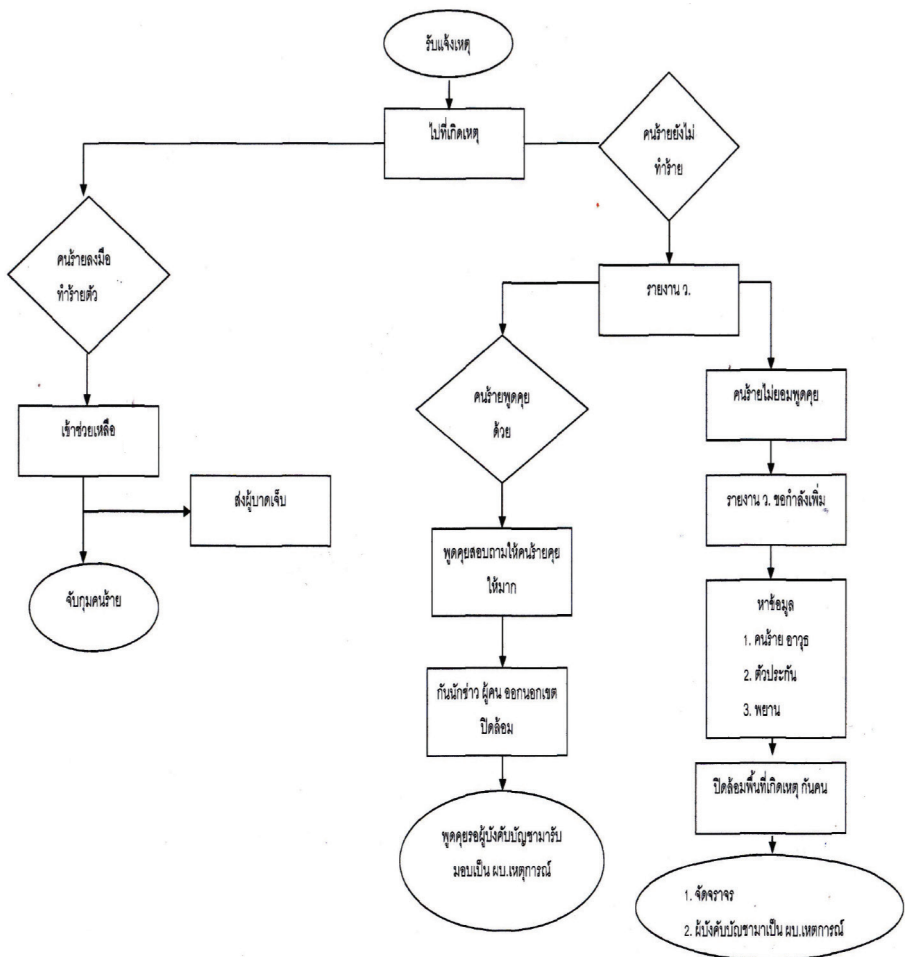

รูปที่ ๓ เหตุพยายามฆ่าตัวตาย*

*สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๒๕๕๓). คู่มือการปฏิบัติงานของสายตรวจ หน้า ๕๑

เหตุจับตัวประกัน

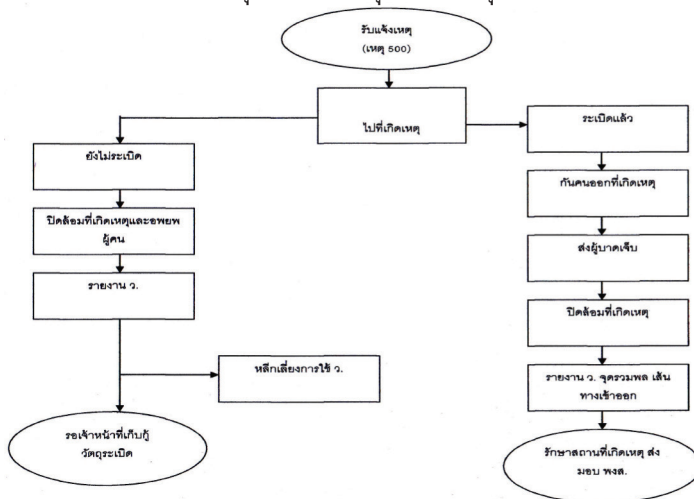

รูปที่ ๔ เหตุจับตัวประกัน*

*สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๒๕๕๓). คู่มือการปฏิบัติงานของสายตรวจ หน้า ๕๒

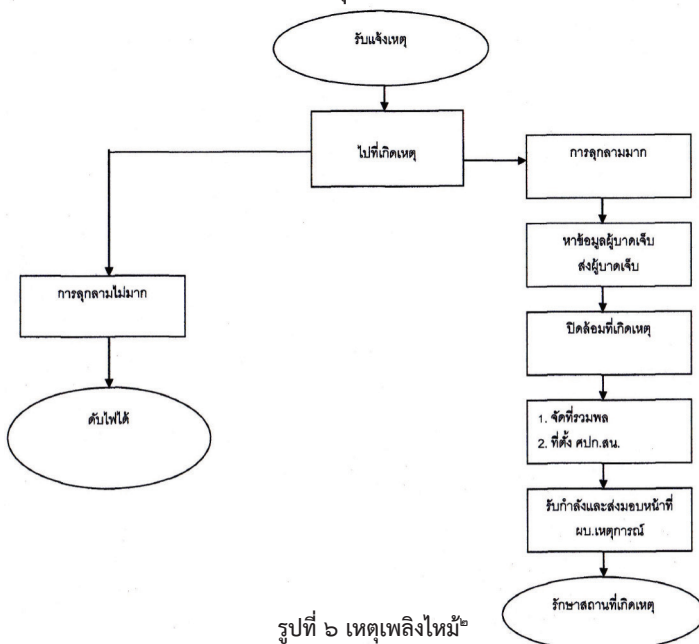

เหตุต้องสงสัยวัตรเบ็ด (เหตุ ๕๐๐)

รูปที่ ๕ เหตุต้องสงสัยวัตรเบ็ด*

เหตุเพลิงไหม้

รูปที่ ๖ เหตุเพลิงไหม้*

*สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๒๕๕๓). คู่มือการปฏิบัติงานของสายตรวจ หน้า ๕๔

*สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๒๕๕๓). คู่มือการปฏิบัติงานของสายตรวจ หน้า ๕๓

